

Tilskudd til juridisk bistand til reinbeitedistrikter og siidaer – kommentarer til regelverk

Innledning

Vilkår for å motta tilskudd til juridisk bistand til reinbeitedistrikter og siidaer fremgår av forskrift for Reindriftens Utviklingsfond ([RUF-forskriften](#)) kapittel 7. Kapitlet trådte i kraft 1. juli 2022 og erstattet tidligere den generelle ordningen for tilskudd til juridisk bistand (RUF-sak 34/19) samt ordningen for tilskudd til juridisk bistand for norske reinbeitedistrikter som blir trukket inn i rettsprosesser med svensk reindrift (RUF-sak 64/21). Det er gjort enkelte endringer i forhold til retningslinjene i sakene 34/19 og 64/21.

For alle søknader etter RUF-forskriften gjelder noen generelle vilkår, saksbehandlingsregler, regler om utbetaling mv. Disse reglene er omtalt i fellesrundskrivet «*RUF-forskriftens kapittel 1 – kommentarer til regelverk*».

For behandling av søknader om tilskudd gjelder reglene i forvaltningsloven. Forskrift, søkeveiledning og søknadsskjema for de forskjellige ordningene i forskriften er tilgjengelig på hjemmesiden til Landbruksdirektoratet – www.landbruksdirektoratet.no.

§ 7-1. Formål

§ 7-1. Formål

Formålet med tilskuddet er å bidra til at reinbeitedistrikter eller siidaer får mulighet til å ivareta sine beiterettigheter.

Kilde: [Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond](#) (Lovdata)

Om formål

Formålet med tilskuddsordningen er utformet i tråd med avtalepartenes intensjoner i punkt 2.16 i reindriftsavtalen 2021/2022, punktene 2.15.2 og 2.19 i reindriftsavtalen 2022/2023 og RUF-forskriften § 1-6 andre ledd bokstav a, som har vært hjemmelsbestemmelsen for retningslinjer til juridisk bistand i RUF-sak 34/19.

§ 7-2. Vilkår

Reinbeitedistrikter eller siidaer kan innvilges tilskudd til juridisk bistand i forbindelse med ivaretagelse av reindriften beiterett i Norge. I slike saker innvilges det ikke tilskudd i tvister mellom norsk og svensk reindrift.

Reinbeitedistrikter eller siidaer, som var omfattet av den opphevede reinbeitekonvensjonen av 9. februar 1972 nr. 1, kan innvilges tilskudd til juridisk bistand til domstolsbehandling i Sverige og Norge dersom svensk reindrift trekker reinbeitedistrikt/siida inn i rettssaker om avklaring av rettigheter til reinbeitedistriktets/siidaens:

- a. tradisjonelle beiteområder i Sverige, eller
- b. beiteområder i Norge.

Det innvilges ikke tilskudd i tvister internt i norsk reindrift eller i tvister mellom norsk reindrift og norske eller svenske reindrifftsmyndigheter.

Kilde: [Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond](#) (Lovdata)

Første ledd: generell regel om tilskudd til juridisk bistand

Målgruppen for ordningen etter første ledd er reinbeitedistrikter og siidaer som har behov for juridisk bistand i saker om ivaretagelse av distriktets/siidaens beiterett i Norge. Dette kan blant annet være beskyttelse av reindrifftsarealer mot inngrep fra andre aktører.

Tilskuddet er begrenset til saker som foregår i Norge, slik at utenlandske prosesser (saker for utenlandsk domstol, ESA osv.) faller utenfor ordningen.

Tilskuddet kan innvilges både i saker med domstolsbehandling og i administrative saker, for eksempel forvaltningens godkjenning av veibygging, kraftverk eller hyttefelt i reinbeiteområder.

Reinbeitedistrikter og siidaer som er berettiget tilskudd etter § 7-2 andre ledd har mulighet til å søke om tilskudd etter første ledd i saker som ikke omfatter den grenseoverskridende reindriften. Saker som omfatter tvister mellom norsk og svensk reindrift behandles etter § 7-2 andre ledd, se kommentarer til bestemmelsen.

Andre ledd: reinbeitedistrikter/siidaer som var omfattet av beitekonvensjonen

Målgruppen for ordningen etter andre ledd er reinbeitedistrikter og siidaer som har hatt rett til reinbeite i Sverige etter den opphevede reinbeitekonvensjonen. Dette er følgende syv reinbeitedistrikter:

- Balvatn, Saltfjellet, Ildgruben og Byrkije i Nordland
- Helligskogen, Hjertind/Altevatn og Gielas i Troms.

Bestemmelsen er uttømmende, slik at ingen andre enn de nevnte distriktene og siidaer tilhørende disse distriktene kan motta tilskudd etter § 7-2 første ledd.

Videre er det et vilkår om at distriktet/siidaen har blitt trukket av svensk reindrift i rettsprosesser om distriktets/siidaens beiterettigheter i deres tradisjonelle beiteområder i Sverige eller beiteområder i Norge.

Med «*trukket av svensk reindrift*» menes tilfeller der norsk reinbeitedistrikt eller siida blir saksøkt av en svensk sameby/svenske reindrifftsutøvere. Hvis et norsk reinbeitedistrikt/siida selv saksøker svensk sameby/reindrifftsutøvere, vil distriktet/siidaen ikke kunne få tilskudd etter denne ordningen.

Med «*tradisjonelle beiteområder i Sverige*» menes de områdene som det norske reinbeitedistriktet/siidaen kunne disponere i henhold til den opphevede reinbeitekonvensjonen. Saker om andre beiteområder i Sverige omfattes ikke av tilskuddsordningen.

Med «*beiteområder i Norge*» menes beiteområdene som det norske reinbeitedistriktet/siidaen kan disponere på bakgrunn av godkjente bruksregler for distriktet.

Tilskuddet gis til «*domstolsbehandling*», noe som betyr at distriktet/siidaen ikke kan få tilskudd etter denne tilskuddsordningen hvis de blir trukket inn i administrative prosesser om beiterettigheter (utenfor domstolene).

Tredje ledd: begrensninger i sakstyper

Tredje ledd fastsetter begrensninger i hvilke typer saker som omfattes av ordningen. For det første, kan det ikke innvilges tilskudd internt i norsk reindrift, der begge parter i saken er norske reinbeitedistrikter og/eller siidaer. Bakgrunnen for dette er at eventuell støtte til en av distriktene/siidaene i saken vil bety at forvaltningen har gitt det ene distriktet/siidaen en økonomisk fordel i saken på bekostning av det andre distriktet/siidaen.

For det andre, innvilges det ikke tilskudd i tvister mellom norsk reindrift og norske/svenske reindrifftsmyndigheter. Norske og svenske reindrifftsmyndigheter har rådgivende og utredende funksjon i saker som omhandler reinbeitedistriktene, og eventuell dekning av utgifter i slike saker skal skje på bakgrunn av det aktuelle landets regler om dekning av sakskostnader, slik som forvaltningsloven § 36.

§ 7-3. Tilskuddsberettigede kostnader

Tilskudd kan innvilges til dekning av følgende utgifter:

- a. juridisk bistand for inntil 100 timer i forbindelse med rettssak i første rettsinstans, og inntil 50 timer for hver ankeinstans. Tilskuddet beregnes ut fra antall dokumenterte timer. Det gis dekning etter den til enhver tid gjeldende offentlige salærsats i landet hvor rettssaken gjennomføres,
- b. reise og opphold, der slike utgifter har vært vesentlige og nødvendige i forbindelse med domstolsbehandling. Utgifter til reise dekkes etter statens satser. Utgifter til opphold dekkes etter regning, og
- c. juridisk bistand for inntil 50 timer i saker uten domstolsbehandling.

Kilde: [Forskrift for Reindriftenes Utviklingsfond](#) (Lovdata)

Bokstav a: saker med domstolsbehandling

I bokstav a settes begrensninger i antall timer ved rettssaker i forskjellige rettsinstanser. Søker kan derfor få tilskudd for inntil 100 timer for behandling av saken i tingretten i Norge/tingsrätt i Sverige og inntil 50 timer for behandling av saken i hhv. lagmannsretten i Norge/hovrätt i Sverige og Høyesterett i Norge/Högsta domstolen i Sverige.

Det innvilges kun tilskudd til dokumenterte timer. Timene regnes som dokumentert når de fremgår i spesifisert faktura fra advokat/rettsmedhjelper, for eksempel «*telefonkontakt med klient – 0,5 timer*» eller «*utarbeidelse av stevning – 3 timer*», med tilhørende priser.

Videre er tilskuddet begrenset oppad til den salærsatsen som gjelder i det landet der rettssaken gjennomføres. Det er salærsatsen på vedtakstidspunktet som legges til grunn for beregningen. Per 1. januar 2022 er salærsatsen ca. 1 297 NOK i Sverige og 1 121 NOK i Norge. Det betyr at hvis søker velger å benytte advokat som bruker høyere timesats, må det overskytende dekkes av søker selv.

Bokstav b: andre nødvendige utgifter

Etter bokstav b kan søker få dekket sine utgifter til reise og opphold i forbindelse med gjennomføring av rettssaken. Utgiftene må være «vesentlige», altså av en viss størrelse. Det betyr at mindre utgifter som for eksempel parkeringsgebyr, ikke dekkes av ordningen. Videre må utgiftene være «nødvendige». Hvis et møte kan gjennomføres digitalt/per telefon på en tilstrekkelig god måte, vil søker ikke kunne få dekket utgifter til fysisk møte. Vurdering av krav til nødvendighet og vesentlighet foretas som skjønnsmessig helhetsvurdering.

Reiseutgifter dekkes etter statens satser. Makssatser for overnatting ble tatt bort den 1. januar 2016. Utgifter til overnatting som for eksempel hotell, dekkes derfor etter regning.

Bokstav c: saker uten domstolsbehandling

I saker uten domstolsbehandling (som dekkes etter § 7-2 andre ledd) er tilskuddet begrenset til 50 timer juridisk bistand. Krav til dokumentasjon av timer er det samme som i § 7-3 bokstav a.

§ 7-4. Krav til søknad

Søknad om tilskudd sendes på særskilt skjema til Landbruksdirektoratet.

Som vedlegg til søknaden om tilskudd til juridisk bistand kreves oppdragsbekreftelse vedrørende juridisk bistand.

Ved søknad om juridisk bistand i forbindelse med domstolsbehandling skal i tillegg dokumentasjon på at søker har initiert eller blitt trukket inn i rettsprosess vedlegges.

Kilde: [Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond](#) (Lovdata)

Generelt om krav til søknad

Bestemmelsen i § 7-4 stiller krav til vedlegg i forskjellige typer saker. Søker må sende vedlegg samtidig med søknaden. Hvis søknaden sendes uten vedlegg, vil den ikke bli behandlet før søker etter forespørsel fra forvaltningen sender nødvendige vedlegg. Hvis søker ikke sender vedleggene innen fristen gitt av forvaltningen, skal søknaden avvises som ufullstendig.

Første ledd: krav om særskilt skjema

Distriktet/siidaen må sende søknad på særskilt skjema som Landbruksdirektoratet har utarbeidet. Søknadsskjemaet for tilskudd til juridisk bistand finnes her. Hvis søker ikke bruker særskilt søknadsskjema, skal søknaden likevel behandles.

Andre ledd: generelt vilkår til vedlegg

Uavhengig av hvilken type tilskudd til juridisk bistand søknaden gjelder, må søker alltid legge ved oppdragsbekreftelse fra advokat/rettshjelper i forbindelse med den konkrete saken. Det må fremgå fra oppdragsbekreftelsen at søker har gitt advokat/rettshjelper oppdrag om å yte juridisk bistand i saken.

Tredje ledd: saker med domstolsbehandling

I saker med domstolsbehandling må søker legge ved et dokument som viser at søker har initiert eller blitt trukket inn i en rettsprosess. I saker som går for første rettsinstans vil dette være stevning, mens i saker for ankeinstans vil en ankeerklæring starte prosessen.

§ 7-5. Dokumentasjon

For saker med domstolsbehandling må tilskuddsmottaker innen tre måneder etter at domsavsigelse for hver rettsinstans dokumentere alle tilskuddsberettigede kostnader, jf. § 7-3 bokstav a og b.

For saker uten domstolsbehandling må tilskuddsmottaker innen tre måneder etter at saken er avsluttet dokumentere tilskuddsberettigede kostnader, jf. § 7-3 bokstav c.

Kilde: [Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond](#) (Lovdata)

Første ledd: saker med domstolsbehandling

Fristen for å sende dokumentasjon i saker med domstolsbehandling er tre måneder etter at domsavsigelsen. Dato for domsavsigelse fremgår på side 1 i dommen.

Hva som kreves av dokumentasjon, vil fremgå av vedtaket om tilskudd til juridisk bistand. Som regel er dette bekreftelse på at advokatens/rettshjelperens utgifter er betalt av søker, og at søker eventuelt har pådratt seg utgifter til reise og opphold.

Andre ledd: saker uten domstolsbehandling

Fristen for å sende dokumentasjon i saker uten domstolsbehandling er tre måneder etter at saken er avsluttet. En forvaltningssak regnes som avsluttet når vedtaket i saken er endelig – enten når fristen for å klage har løpt ut uten at det er sendt en klage, eller når klageinstansen treffer endelig vedtak i klagesak.

For saker uten domstolsbehandling skal kun bruk av timer/betaling til advokat/rettshjelper dokumenteres.

§ 7-6. Tilbakebetaling

Landbruksdirektoratet kan helt eller delvis kreve tilbakebetalt utbetalt tilskudd søker ikke har dokumentert i henhold til § 7-5 eller hvis søker får eller har fått dekket tilskuddsberettigede kostnader på annen måte.

For øvrig gjelder de alminnelige reglene om retting av feilutbetalinger, avkorting og tilbakeholdelse, og innkreving i §§ 1-12 til 1-14.

Kilde: [Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond](#) (Lovdata)

Første ledd: tilfeller der tilbakebetaling kan kreves

Etter første ledd kan Landbruksdirektoratet kreve allerede utbetalt tilskudd helt eller delvis tilbakebetalt. Formuleringen «*kan*» betyr at Landbruksdirektoratet må foreta en skjønnsmessig vurdering om, og i tilfelle hvor mye tilskudd skal kreves tilbakebetalt i det enkelte tilfellet. Skjønnnet er imidlertid begrenset til tilfeller som er nevnt i bestemmelsen – manglende dokumentasjon og dekning av utgifter på annen måte.

Selv om søker har dokumentert bruk av antall timer juridisk bistand i saken, kan disse utgiftene i enkelte tilfeller også bli dekket etter andre ordninger. For eksempel, kan søker vinne saken og få dekket sine sakskostnader fullt ut i retten, eller søker kan få medhold i en administrativ klage og få sine utgifter dekket etter forvaltningsloven § 36. Andre aktuelle ordninger er fritt rettsråd, fri rettshjelp og andre tilsvarende ordninger.

Hvis søker får dekket deler av utgiftene på annen måte, vil søker fortsatt kunne få tilskudd tilsvarende differansen mellom det søker har fått dekket via andre ordningen, og det søker kunne ha fått innvilget etter RUF-forskriften kapittel 7. Der søker har fått dekket sine kostnader fullt ut via andre ordninger, skal som hovedregel hele tilskuddet etter kapittel 7 kreves tilbakebetalt.

Andre ledd: alminnelige regler i RUF-forskriften kapittel 1

RUF-forskriften kapittel 1 inneholder noen alminnelige regler om retting av feilutbetalinger, avkorting og tilbakeholdelse, samt innkreving som gjelder for alle ordninger i RUF-forskriften, med mindre noe annet er fastsatt i det enkelte spesialkapittelet. For tilskudd til

juridisk bistand skjer retting av feilutbetaling, avkorting/tilbakeholdelse og innkreving etter de almennelige reglene i kapittel 1 (§§ 1-12 til 1-14).